

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

De oorzaken van het tekort, zowel op landelijk, regionaal en lokaal niveau werden in het onderdeel hierboven al benoemd en toegelicht. Hierin werd ook al kort de verbinding gelegd met sommige maatregelen die de gemeente Best heeft genomen om het tekort op het BUIG-budget te reduceren. In onderstaand stuk worden de interne en externe maatregelen verder toegelicht. Deze maatregelen zijn tevens onderdeel van maatregelen die het afgelopen jaar al ingezet worden bij het terugdringen van kosten Sociaal Domein breed. Overigens is een deel van de maatregelen al eerder ingezet vanuit het reeds bestaande streven om bijstandsafhankelijkheid te beperken. Een opmerking die wij willen maken bij het beschrijven van de maatregelen, is dat wij vrijwel alle maatregelen als intern beschouwen. Het initiatief van deze maatregelen ligt dus bij de gemeente, maar de uitvoering ervan vindt veelal plaats in samenwerking met externe partijen.

B1. Interne maatregelen

Gecombineerde intake werk en inkomen

Het uitvoeren van een integrale intake van nieuwe klanten die een bijstandsuitkering aanvragen, waarbij het onderzoek naar de mogelijkheden tot re-integratie (doelmatigheid) parallel loopt aan de claimbeoordeling (rechtmatigheid). Een inwoner die een verzoek indient voor een uitkering in het kader van de Participatiewet werd in eerste instantie benaderd door een klantmanager Inkomen voor een claimbeoordeling. Na afloop van de claimbeoordeling en het verstrekken van een positieve beschikking, gaat een klantmanager re-integratie met de klant aan de slag. Door combinatie van beide onderzoeken wordt de doorlooptijd korter, is de cliënt sneller in beeld middels een brede uitvraag en kan een cliënt snel op traject worden gezet. Wanneer op basis van het doelmatigheidsonderzoek (CompetenSYS) de aanvrager arbeidsfit blijkt te zijn, kan iemand direct worden toegeleid naar de Job-Hunter voor werk.

Inzet Job-Hunter

Gemeente Best werkt met een Job-Hunter, die extern bij de WSD (lokaal SW-bedrijf) wordt ingekocht. De Job-Hunter richt zich met name op de A-categorie (de groep die het snelst naar werk te bemiddelen is). In korte tijd zijn er warme contacten ontstaan met lokale werkgevers en heeft er een groei plaatsgevonden in het aantal plaatsingen. Ook is hierbij een sterke koppeling gemaakt met Social Return en in de invulling hiervan.

Screening op voorliggende voorzieningen

Uitvoering onderzoek naar (voorliggende) voorzieningen die de bijstandsafhankelijkheid verminderen. Uit ervaringen bij andere gemeenten is gebleken dat een aanzienlijk deel van het bestand de mogelijkheden op reguliere (fiscale en wettelijke) regelingen onbenut laat. Bijvoorbeeld belastingen, inkomsten uit werk en vermogen. Een specifieke organisatie, te weten SozaExpert, heeft ervaring met dit soort onderzoeken. Zij maken een pré-scan op basis van “no cure no pay”. Afhankelijk van de resultaten van de pré-scan, kan besloten worden een definitief onderzoek te laten doen (waaraan dan wél kosten verbonden zijn). Daarnaast wordt op basis van de ervaringen bij de bijzondere bijstand, een onderzoek door SozaExpert uitgevoerd worden naar mogelijkheden voorliggend – specifiek de WLZ - aan Wmo voorzieningen.

Screening op frauderisico en intensiveren heronderzoeken bij uitkeringen

Middels een screening van de aanvragen aan de voorkant van het intakeproces in de Toegang door een specialist en het toepassen van een fraudekaart, verwachten we meer misbruik aan het licht te krijgen. We maken hierbij gebruik van een specialist die via SozaExpert al bij Gemeentewinkel is gedetacheerd. Daarnaast gaan we onze hercontroles intensiveren. Hierbij richten we ons vooral op de doelgroep die al langer een uitkering heeft en waarbij de kansen op uitstroom gering zijn. Bij deze groep zijn de te realiseren besparingen bij het opsporen van fraude immers het grootst. Het product I-Columbo (internet recherche) zal meer worden ingezet met behulp van onze opsporingsambtenaar. Het team Inkomen is intensief getraind op fraude alertheid in het eerste kwartaal van 2018.

Poortwachtersfunctie

Om te voorkomen dat een aanvraag voor een bijstandsuitkering ten onrechte resulteert in een toekenning, is het van belang om aan de voorkant van het claimbeoordelingsproces in de Toegang een goede poortwachtersfunctie in te richten. Het werkproces is in 2016 aangepast en in 2018/19 middels een nieuwe Toegang verder vormgegeven, omdat de aanvankelijke werkwijze onvoldoende bleek te werken.

Subsidiëring van begeleidingsvergoeding WSD

Aangaan van een subsidierelatie met de WSD (lokaal SW-bedrijf) voor wat betreft de begeleidingskosten bij participatiebanen. Tot op heden factureert de WSD op cliëntniveau de begeleidingskosten bij gemeenten, dit doen zij inclusief BTW. De BTW werkt kostprijsverhogend. Door een systeemwijziging van factuur naar subsidiedoorbetaling of bijdrage in de uitvoeringskosten WSD, hoeft er geen BTW in rekening worden gebracht. Op 1 april 2018 wordt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 een subsidierelatie aangegaan met de WSD voor de begeleidingskosten participatiebanen.

Social Return

Met het toepassen van social return wordt bij inkooptrajecten en aanbestedingen bedongen dat de gegunde opdrachtnemer bij de uitvoering van de aanbesteedde werkzaamheden, kandidaten met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt inzet of op een andere manier invulling geeft aan social return. In Best hebben wij aansluiting gezocht bij lokale initiatieven en werkgevers. Door ons adviespunt social return in Boxtel (WSD) wordt gebruikmakend van de tool WIZZR voor onze gemeente de monitoring en advisering social return uitgevoerd samen met onze (regionale) inkooporganisatie Bizob. In 2018 zijn projecten met social return gerealiseerd bij onder meer bedrijven als KWS infra B.V., BAM infra regionaal Helmond, B. Schepens B.V. uit Best, Beatsen recycling, Gebe interieurbouw en meerder andere regionale bedrijven.

Regionaal Werkbedrijf 04-Werkt (arbeidsgehandicapten naar werk)

Op grond van de wet SUWI en het besluit SUWI, wordt aan gemeenten en het UWV met de medebetrokkenheid van werknemers- en werkgeversorganisaties de opdracht verstrekt om binnen de arbeidsmarktregio samenwerking in regionale werkbedrijven vorm te geven. Het doel is om te zorgen voor een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, waardoor meer uitkeringsgerechtigden eerder en langduriger kunnen uitstromen naar betaalde arbeid. Dit wordt vorm gegeven in het kader van de wet banenafpraak, waarin beoogd wordt om 125.000 extra banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Elke gemeente heeft een taakstelling om mensen in het kader van de banenafpraak te plaatsen. De taakstelling 2018 voor Best was 12. In totaal hebben wij 30 mensen weten te plaatsen.

ESF subsidie/ VSO-Pro

In het kader van de bestrijding van jeugdwerkloosheid participeert de gemeente Best in een regionaal project. Vanuit dit project worden, mede door de inzet van ESF middelen, diverse instrumenten ontwikkeld die de jeugdwerkloosheid in de regio moeten beteugelen. Zo worden er statersbeurzen en werkcheques aangeboden. Dit zijn instrumenten waarmee jeugdigen eerder een stageplek of betaalde baan kunnen bemachtigen. Daarnaast houdt de gemeente Best zich bezig met de begeleiding van de doelgroep VSO/Pro. Middels het programma Intergrip wordt er een koppeling gemaakt tussen de systemen van het VSO/Pro onderwijs, met de systemen van de gemeente. Zodra er iemand op korte termijn uitstroomt met profiel arbeid, krijgen de klantmanagers re-integratie van de gemeente, een signaal. Zo kan vroegtijdig contact worden gelegd met de betreffende leerling, de ouders en de school om te zorgen voor een doorgaande ontwikkelingslijn. Dit voorkomt dan dat ze (op den duur) in een uitkering belanden.

Toekomst en afspraken WSD

Als gevolg van de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015, is geen nieuwe instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) meer mogelijk. Dit betekent dat het aantal Wsw-medewerkers dat bij WSD (Werkvoorzieningsschap de Dommel) in dienst is vanaf die datum door natuurlijke uitstroom afneemt met circa 150 personen per jaar. Omdat dit grote gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering van WSD, hebben de 11 deelnemende gemeenten van de Gemeenschappelijke Regeling besloten een "transitiearrangement" te treffen met concrete afspraken. De uitstroom uit de Wsw wordt aangevuld met instroom vanuit de Participatiewet. Dit geeft gemeenten de ruimte om na te denken over de lange termijn en de rol van WSD daarin, terwijl dit tegelijkertijd de noodzakelijke helderheid geeft voor de bedrijfsvoering van WSD voor de korte termijn. Met het transitiearrangement kan de expertise en infrastructuur van WSD geborgd blijven. Dit is ook van belang voor de uitvoering van de taken vanuit de Participatiewet. In 2017 heeft de gemeente er voor gekozen om, met WSD, te experimenteren met het toekomstscenario (prototypen) 3D ketensamenwerking (samenwerking sociaal domein).

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Managementrapportage Competensys

Begin januari 2018 is door een externe partij, genaamd Competensys, een brede screening uitgevoerd op het granieten bijstandsgerechtigde bestand. Hierdoor is er een actueel en compleet zicht gekomen op de participatiemogelijkheden van alle uitkeringsgerechtigden op basis van hun kansen en belemmeringen. Uit de analyse is naar voren gekomen dat:

- 6% van het bestand is geregistreerd als werkfit (categorie A);
- 17% na een kort werkgericht traject of bemiddelingsondersteuning naar verwachting plaatsbaar is (categorie B);
- 10% in aanmerking komt voor werk met ondersteuning (verminderde loonwaarde/garantiebanen: categorie C);
- 67% op de korte of middellange termijn geen enkel perspectief heeft om een slag richting regulier werk te maken (categorie D en E).

Naar aanleiding van deze analyse heeft Competensys een managementrapportage aangeboden aan de gemeente Best. In deze rapportage werden conclusies en aanbevelingen gedaan, welke hebben geleid tot concrete acties in de Programmabegroting. Deze acties zijn vertaald in maatregelen. Onder onderdeel B3 worden deze maatregelen beschreven.

Adviesrapport BMC

Begin 2018 heeft adviesbureau BMC, een onderzoek uitgevoerd voor de gemeente Best. Middels het aangeboden adviesrapport 'Effectieve sturing Sociaal Domein', hebben zij de gemeente Best inzicht gegeven in wat beleidskeuzes en investeringen hebben opgeleverd na de transitie van het sociaal domein. Hier was behoefte aan omdat de financiering en de uitgaven binnen het sociaal domein onder druk kwamen te staan. Met het oog op de nieuwe collegeperiode is daarom gekeken of we andere prioriteiten moesten stellen. Uit het advies is naar voren gekomen dat de gemeente Best integraler moet gaan werken binnen het sociaal domein. Om hiermee aan de slag te gaan heeft de gemeente een programmagroep Sociaal Domein en een kerngroep Grip op het Sociaal Domein ingesteld. Ook is naar aanleiding van het adviesrapport van BMC een nieuwe integrale nota Sociaal Domein opgesteld. Deze is in maart 2019 vastgesteld door het college.

Aanpak vergunninghouders

Begin 2018 heeft het college van de gemeente Best in het kader van het project Koers Wsd, aangegeven dat zij middels deelname aan een pilot, wil inzetten op snellere uitstroom van vergunninghouders uit de uitkering. Deze vraag kwam naar voren nadat actief gesprekken hadden plaatsgevonden met de WSD, die de pilot heeft bedacht, en de gemeente Meierijstad, die als eerste met de pilot hebben geëxperimenteerd. Het doel van deze pilot is om te experimenteren met duale trajecten waarbij naast het leren van de taal, ook werken centraal staat. Uit onderzoek, maar ook uit succesverhalen van andere gemeentes, is naar voren gekomen dat de combinatie van taal-doen, kan bijdragen aan een betere en snellere integratie van vergunninghouders, en hiermee een vergrootte kans op uitstroom uit de uitkering. Onder B3 wordt de externe maatregel nader toegelicht.

Divosa Benchmark

Voor het taakveld sociale zaken zijn we vanaf 2016 aangesloten bij de benchmark van Divosa. Door te vergelijken met 200 andere sociale diensten wordt gezocht naar verbeterpunten in de bedrijfsvoering. Daarnaast ontvangen we jaarlijks een aantal consultdagen van Stimulansz om de verschillen met andere gemeenten te vinden en op basis hiervan onze interne bedrijfsvoering verder te optimaliseren en mogelijkheden te vinden voor verbeteringen. In 2018 hebben wij, zoals u kunt lezen, ingezet op verschillende maatregelen, maar niet specifiek op grond van de Benchmark. Ons streven is om hier in de toekomst meer actief gebruik van te maken.

B3. Externe maatregelen

Managementrapportage Competensys

Gerichte inkoop van producten re-integratie

Op basis van de managementrapportage van Comptensys is meer zicht gekomen op wat nodig is voor een individuele cliënt, en in welke mate. Hierdoor konden we eind 2018 meer producten combineren tot gerichte arrangementen en vooraf aanbesteden en inkopen. Dit heeft begin 2019 geleid tot een besparing van 5% op het re-integratiebudget.

Arbeidsdeskundig adviseren

Op basis van de managementrapportage is besloten om arbeidsdeskundige onderzoeken in te zetten bij cliënten die zelf aangeven dat zij dusdanige, voor de arbeidsmarktpositie belemmerende, lichamelijke klachten ondervinden. Het doel hiervan is om sneller in beeld te krijgen wat de kansen op re-integratie zijn van een cliënt, en of uitstroom naar volledige (of gedeeltelijke) arbeid op korte termijn mogelijk is. Door in te zetten op deze maatregel, kunnen we de bijstand uitgaven beperken.

Zelfstandige ondersteunen

Een derde maatregel die uit de rapportage is voortgekomen, is het oproepen van cliënten die hebben aangegeven als zelfstandige aan de slag te willen en de mogelijkheden voor deze cliënten serieus te verkennen. Mocht blijken dat een cliënt daadwerkelijk mogelijkheden heeft om als zelfstandige aan de slag te gaan, dan wordt dit ondersteund en gestimuleerd door de gemeente. Hiermee zetten we in op het beperken van de uitgaven op de bijstand.

Beschut werken

Op basis van de uitkomsten van de brede screening door Competensys, is de gemeente zich samen met het UWV en de WSD extra gaan inzetten op de doelgroep voor beschut werken. Dit is gedaan door het actief aanvragen van een advies beschut werken bij het UWV, voor inwoners die hier op basis van de brede screening, mogelijk voor in aanmerking komen. In 2018 hebben wij 3 mensen geplaatst met een beschut werkplek.

Adviesrapport BMC

Aanstellen Programmagroep Sociaal Domein

Het advies van BMC naar aanleiding van het rapport 'Effectieve sturing Sociaal Domein', was om integraler te gaan werken binnen de vakgroep Sociaal Domein. Naar aanleiding van dit advies is in 2018 de Programmagroep Sociaal Domein aangesteld. In deze programmagroep nemen managers en senioren van de beleids- en uitvoerende afdeling, betrokken bij het Sociaal Domein, deel. Incidenteel schuiven ook andere projectleiders aan. Het doel van deze groep, is om beleid en uitvoering en belangrijke projecten/trajecten sociaal domein optimaal op elkaar af te stemmen en te verbinden waar mogelijk. Dit moet uiteindelijk leiden tot betere resultaten en kan zodoende ook leiden tot een besparing op de uitgaven binnen het Sociaal Domein, waaronder ook de uitgaven op het BUIG-budget. Eind 2019 kan pas een uitspraak worden gedaan over de daadwerkelijke besparingen.

Aanstellen Kerngroep Grip op Sociaal Domein

In de kerngroep participeren senioren beleid sociaal domein en de financieel adviseur. In dit overleg wordt uitvoering gegeven aan de beheersmaatregelen SD (voor besparingen binnen SD), de monitor SD en de uitwerking van de intergrale nota SD.

Aanpak vergunninghouders

Project Taal-Doen voor vergunninghouders

Het doel van het project is het verkorten van de tijd die het duurt om een vergunninghouder 'jobready' te maken, of wanneer volledige uitstroom naar werk niet mogelijk is, de tijd die het duurt om een vergunninghouder te laten participeren naar vermogen. Bijvoorbeeld door middel van inzet loonkostensubsidie of inzet dagbesteding. Taalbeheersing is hierin een belangrijk struikelblok gebleken. Dat komt onder meer omdat de taalcurssussen nu erg grammaticaal zijn ingestoken en daardoor moeilijk zijn

voor vergunninghouders. Middels Taal-Doen wordt een programma aangeboden die zich richt op het leren van de taal (inburgering) in combinatie met werk. De voorbereidingen van het project zijn gestart in het tweede kwartaal van 2018. Begin 2019 is de eerste groep vergunninghouders daadwerkelijk gestart met het programma. Eind 2019 kunnen we pas zeggen wat de resultaten zijn van dit project. Tot op heden hebben al 3 van de 12 vergunninghouders uit de eerste groep, een aanbod gekregen voor betaald werk. Het doel is dat ook de andere vergunninghouders uitstromen naar (betaald) werk. Dit project is in samenwerking met WSD en met Summa college opgezet en uitgevoerd.